

Онгарбаева Нурлайм Онгарбаевна
Ongarbayeva Nurlaim

Техника ғылымдарының докторы, профессор
Доктор технических наук, профессор
Doctor of technical sciences, Professor

e-mail: o.nurlaim@mail.ru

тел: 87475796521

<https://orcid.org/0009-0003-6518-6774>

Scopus ID: 56736876800

<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56736876800>

Білімі:

- жоғары білімді, 1974 жылы Жамбыл жеңіл және тамақ өнеркәсібі технологиялық институтын 1001 «Астықты сақтау және өңдеу технологиясы» мамандығы бойынша тәмамдаған, біліктілігі – инженер-технолог;
- техника ғылымдарының кандидаты (1988 ж.);
- техника ғылымдарының докторы, 05.18.01 – «Дәнді және бұршақты дақылдарды, жарма өнімдерін, жеміс-көкөніс және жүзім шаруашылығы өнімдерін өңдеу, сақтау және қайта өңдеу технологиясы» мамандығы бойынша (2007 ж.);
- «Тағам өнімдерінің технологиясы» мамандығы бойынша профессор (2009 ж.).

Ғылыми-зерттеу саласы:

Ғылыми зерттеулерінің негізгі бағыты – астық шикізатын терең өңдеудің инновациялық технологияларын әзірлеу, Қазақстан Республикасының астық ресурстарын тиімді пайдалану, астықты сақтау және қайта өңдеу технологияларын жетілдіру, астықтың технологиялық әлеуетін бағалау.

Ғылыми-зерттеу жұмыстары Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі қаржыландыратын ғылыми жобалар аясында жүзеге асырылып келеді. Ғалым ғылыми жобалардың жетекшісі және бас ғылыми қызметкері ретінде астық өнімдерін өңдеу, тритикале және дәнді-бұршақты дақылдарды зерттеу бағыттарында ғылыми жұмыстар жүргізуде.

Ғылыми жарияланымдары мен ғылыми қызметі:

- 300-ден астам ғылыми еңбектің авторы;
- 3 монографияның авторы;
- 28 оқулық пен оқу құралының авторы және тең авторы;
- Қазақстан Республикасының 8 патентінің авторы;
- Scopus халықаралық деректер базасында индекстелген 24 ғылыми мақаланың авторы;
- «Өңдеу өндірістерінің технологиясы», «Өсімдік шаруашылығы өнімдерін өңдеу және сақтау», «Ұн, жарма, құрама жем өндірісінің технологиясы» және басқа да оқу басылымдарының тең авторы;
- магистранттар мен докторанттардың ғылыми жетекшісі және кеңесшісі.

Негізгі ғылыми жетістіктері:

- «Технологиялық әлеует» көрсеткіші негізінде астықты жіктеу жүйесін әзірлеп, оқу үдерісіне енгізді;
- Бидай дәнін қаттылық көрсеткіші бойынша тауарлық жіктеу жүйесін әзірлеуге қатысты;

- «Өңдеуші өндірістер технологиясы» мамандығы бойынша мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары мен типтік оқу бағдарламаларының тең авторы;
- Астық және астық өнімдерін сақтау мен өңдеудің инновациялық технологияларын өндіріске және оқу процесіне енгізді;
- Қазақстандық селекциядағы тритикале дәнінің технологиялық қасиеттерін зерттеу бойынша ғылыми мектеп қалыптастырды.

Scopus базасындағы және соңғы жылдардағы маңызды жарияланымдары:

1. *A Study on the Quality of Food Flakes Obtained from Triticale Sprouts* (Journal of Human, Earth, and Future, 2025);
2. *Разработка рецептур концентратов напитков детоксикационного действия на зерновой основе* (Механика и технологии, 2024);
3. *Влияние ферментативной активности зародышей на посевные качества семян нута и гороха, возделываемых в условиях Казахстана* (Вестник КазУТБ, 2024);
4. *Смешанное обучение в подготовке студентов технических специальностей: Беларусь и Казахстан на пути к инновациям* (2024);
5. *Комплексный анализ влияния проращивания на физико-химические свойства семян нута и гороха* (2025).

Патенттері мен зияткерлік меншік объектілері:

1. «Тритикале дәнін суық кондиционерлеу режимдерін қолдана отырып ұнтақтауға дайындау тәсілі» өнертабысқа патенті (№37891);
2. «Ультрадыбыстық суды белсендіру арқылы тритикале дәнін ұнтақтауға дайындау тәсілі» өнертабысқа патенті (№37792);
3. Қазақстан Республикасының астық өңдеу және тағам өнімдері технологиясы саласындағы басқа да патенттерінің авторы.

Ғылыми кадрлар даярлау:

- ғылыми жетекшілігімен 2 техника ғылымдарының кандидаты дайындалды;
- 25-тен астам магистрант даярланды;
- 3 PhD докторының ғылыми кеңесшісі болды.

Марапаттары:

- ҚР Білім және ғылым қызметкерлері кәсіподағының «Парасат» Құрмет грамотасы (2013 ж.);
- Алматы қаласы Әуезов ауданы әкімінің Құрмет грамотасы (2014 ж.);
- «Қазақстан Республикасының ЖОО үздік оқытушысы» атағы (2015 ж.);
- Алматы технологиялық университетінің Құрмет грамотасы (2017 ж.);
- Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Құрмет грамотасы (2017 ж.);
- «Құрмет белгісі» мерейтойлық медалі (2017 ж.).

Қазіргі қызметі:

2021 жылдан бастап Алматы технологиялық университетінің «Тағам өнімдерінің технологиясы» кафедрасының профессоры. Білім беру үдерісіне жасанды интеллект технологияларын енгізу, «Астықты сақтау және өңдеу технологиясы» білім беру траекториясын жетілдіру жұмыстарымен айналысады. Шетелдік жоғары оқу орындарында шақырылған профессор ретінде дәріс оқиды, сондай-ақ біліктілікті арттыру бағдарламалары бойынша сабақтар жүргізеді.

Еңбек өтілі:

- жалпы еңбек өтілі – 52 жыл;
- ғылыми-педагогикалық өтілі – 41 жыл.

Образование:

- высшее образование; в 1974 году окончила Джамбульский технологический институт легкой и пищевой промышленности по специальности 1001 «Технология хранения и переработки зерна», квалификация – инженер-технолог;
- кандидат технических наук (1988 г.);
- доктор технических наук по специальности 05.18.01 «Технология обработки, хранения и переработки зерновых и зернобобовых культур, крупяных продуктов, плодоовощной и виноградарской продукции» (2007 г.);
- профессор по специальности «Технология продовольственных продуктов» (2009 г.).

Научно-исследовательская деятельность:

Основное направление научных исследований связано с разработкой инновационных технологий глубокой переработки зернового сырья, эффективным использованием зерновых ресурсов Республики Казахстан, совершенствованием технологий хранения и переработки зерна, а также оценкой технологического потенциала зерновых культур.

Научно-исследовательская работа осуществляется в рамках научных проектов, финансируемых Министерством науки и высшего образования Республики Казахстан. В качестве руководителя проектов и главного научного сотрудника проводит исследования в области переработки зерновой продукции, а также изучения тритикале и зернобобовых культур.

Научные публикации и научная деятельность:

- автор более 300 научных трудов;
- автор 3 монографий;
- автор и соавтор 28 учебников и учебных пособий;
- автор 8 патентов Республики Казахстан;
- автор 24 научных статей, индексируемых в международной базе данных Scopus;
- соавтор учебных изданий «Технология перерабатывающих производств», «Переработка и хранение продукции растениеводства», «Технология производства муки, крупы и комбикормов» и других;
- научный руководитель и консультант магистрантов и докторантов.

Основные научные достижения:

- разработала и внедрила в учебный процесс систему классификации зерна на основе показателя «технологический потенциал»;
- участвовала в разработке системы товарной классификации зерна пшеницы по показателю твердозерности;
- соавтор государственных общеобязательных стандартов образования и типовых учебных программ по специальности «Технология перерабатывающих производств»;
- внедрила инновационные технологии хранения и переработки зерна и зерновой продукции в производство и учебный процесс;
- сформировала научную школу по исследованию технологических свойств зерна тритикале казахстанской селекции.

Важнейшие публикации в базе Scopus и за последние годы:

1. *A Study on the Quality of Food Flakes Obtained from Triticale Sprouts* (Journal of Human, Earth, and Future, 2025);
2. *Разработка рецептур концентратов напитков детоксикационного действия на зерновой основе* (Механика и технологии, 2024);
3. *Влияние ферментативной активности зародышей на посевные качества семян нута и гороха, возделываемых в условиях Казахстана* (Вестник КазУТБ, 2024);
4. *Смешанное обучение в подготовке студентов технических специальностей: Беларусь и Казахстан на пути к инновациям* (2024);
5. *Комплексный анализ влияния проращивания на физико-химические свойства семян нута и гороха* (2025).

Патенты и объекты интеллектуальной собственности:

1. Патент на изобретение «Способ подготовки зерна тритикале к помолу с использованием режимов холодного кондиционирования» (№37891);
2. Патент на изобретение «Способ подготовки зерна тритикале к помолу посредством активации воды ультразвуком» (№37792);
3. Автор других патентов Республики Казахстан в области переработки зерна и технологии пищевых продуктов.

Подготовка научных кадров:

- под научным руководством подготовлены 2 кандидата технических наук;
- подготовлено более 25 магистрантов;
- являлась научным консультантом 3 докторов PhD.

Награды:

- Почетная грамота «Парасат» Профсоюза работников образования и науки РК (2013 г.);
- Почетная грамота акима Ауэзовского района г. Алматы (2014 г.);
- звание «Лучший преподаватель вуза Республики Казахстан» (2015 г.);
- Почетная грамота Алматинского технологического университета (2017 г.);
- Почетная грамота Министерства образования и науки Республики Казахстан (2017 г.);
- юбилейная медаль «Құрмет белгісі» (2017 г.).

Текущая должность:

С 2021 года — профессор кафедры «Технология пищевых продуктов» Алматинского технологического университета. Занимается внедрением технологий искусственного интеллекта в образовательный процесс и совершенствованием образовательной траектории «Технология хранения и переработки зерна». Читает лекции в зарубежных вузах в качестве приглашенного профессора, а также проводит занятия по программам повышения квалификации.

Стаж работы:

- общий трудовой стаж — 52 года;
- научно-педагогический стаж — 41 год.

Education:

- Higher education; graduated in 1974 from the Jambyl Technological Institute of Light and Food Industry with a degree in Specialty 1001 “Technology of Grain Storage and Processing”; qualification: Process Engineer.
- Candidate of Technical Sciences (PhD equivalent), 1988.
- Doctor of Technical Sciences in Specialty 05.18.01 “Technology of Processing, Storage, and Preservation of Grain and Leguminous Crops, Cereal Products, Fruits, Vegetables, and Grapes” (2007).
- Professor in Food Technology (2009).

Research Interests:

Her primary research focuses on the development of innovative technologies for deep grain processing, efficient utilization of Kazakhstan’s grain resources, improvement of grain storage and processing technologies, and assessment of the technological potential of grain crops.

Her research activities are carried out within projects funded by the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazakhstan. As a project leader and principal researcher, she conducts studies on grain processing technologies, triticale, and legume crops.

Publications and Scientific Activity:

- Author of more than 300 scientific publications;
- Author of 3 monographs;
- Author and co-author of 28 textbooks and teaching manuals;

- Holder of 8 patents of the Republic of Kazakhstan;
- Author of 24 scientific papers indexed in the Scopus international database;
- Co-author of educational publications including *Technology of Processing Industries*, *Processing and Storage of Crop Products*, *Technology of Flour*, *Groat and Compound Feed Production*, and others;
- Scientific supervisor and advisor of master's and doctoral students.

Major Scientific Achievements:

- Developed and introduced a grain classification system based on the “technological potential” indicator into the educational process;
- Participated in the development of a commercial classification system for wheat grain based on hardness characteristics;
- Co-author of State Educational Standards and model curricula for the specialty *Technology of Processing Industries*;
- Implemented innovative grain and grain-product storage and processing technologies in industry and education;
- Established a scientific school for studying the technological properties of Kazakhstan-bred triticale grain.

Key Scopus and Recent Publications:

1. *A Study on the Quality of Food Flakes Obtained from Triticale Sprouts* (Journal of Human, Earth, and Future, 2025);
2. *Development of Detoxification Beverage Concentrate Formulations Based on Grain Raw Materials* (Mechanics and Technologies, 2024);
3. *Influence of Embryo Enzymatic Activity on the Sowing Qualities of Chickpea and Pea Seeds Cultivated in Kazakhstan* (Bulletin of KazUTB, 2024);
4. *Blended Learning in the Training of Engineering Students: Belarus and Kazakhstan on the Path to Innovation* (2024);
5. *Comprehensive Analysis of the Effect of Germination on the Physicochemical Properties of Chickpea and Pea Seeds* (2025).

Patents and Intellectual Property:

1. Patent No. 37891: *Method for Preparing Triticale Grain for Milling Using Cold Conditioning Modes*;
2. Patent No. 37792: *Method for Preparing Triticale Grain for Milling by Ultrasonic Water Activation*;
3. Author of other patents in the field of grain processing and food technology in the Republic of Kazakhstan.

Supervision of Scientific Personnel:

- Supervised 2 Candidates of Technical Sciences;
- Trained more than 25 Master's students;
- Served as scientific advisor for 3 PhD graduates.

Awards and Honors:

- “Parasat” Honorary Certificate of the Trade Union of Education and Science Workers of Kazakhstan (2013);
- Honorary Certificate of the Akim of Auezov District, Almaty (2014);
- “Best University Teacher of the Republic of Kazakhstan” Award (2015);
- Honorary Certificate of Almaty Technological University (2017);
- Honorary Certificate of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan (2017);
- Jubilee Medal “Qurmet Belgisi” (2017).

Current Position:

Since 2021, Professor of the Department of Food Technology at the Almaty Technological University. She is engaged in integrating artificial intelligence technologies into the educational process and improving the educational track “Technology of Grain Storage and Processing.” She delivers lectures as a visiting professor at foreign universities and conducts professional development courses.

Professional Experience:

- Total work experience: 52 years;
- Academic and scientific experience: 41 years.